

یادداشت زهرا شمس احسان*

سیاست‌های جمعیتی موفق، نیازمند بهبود شاخص‌های کیفی زندگی

روز ملی جمعیت فرصتی است تا با نگاهی راهبردی به یکی از مهم‌ترین سر‌مایه‌های کشورمان بپردازیم. جمعیت، محور توسعه پایدار و عامل اصلی پویایی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی هر جامعه است. ایران امروز در نقطه‌ای حساس از گذار جمعیتی قرار دارد. کاهش نرخ باروری و پیر شدن تدریجی جمعیت چالش‌هایی جدی را پیش روی آینده کشور قرار داده است. این روند نیازمند سیاستگذاری هوشمندانه و اقدامات عملی در سطح ملی و محلی است.

در مدیریت شهری تهران باید شهری دوستدار خانواده بسازیم که در آن تشکیل خانواده و فرزندآوری نه‌تنها با موانع کمتری روبه‌رو باشد، بلکه با مشوق‌های مؤثر همراه شود. طراحی فضاهای شهری مناسب برای خانواده‌ها، توسعه مراکز نگهداری کودکان، ایجاد امکانات تفریحی و آموزشی برای فرزندان و حمایت از مادران شاغل، ازجمله اقداماتی است که می‌تواند در این مسیر راهگشا باشد.

همچنین توجه به کیفیت زندگی سالمندان و برنامه‌ریزی برای جامعه‌ای که به سمت سالمندی پیش می‌رود از ضرورت‌های انکارناپذیر است. شهر دوستدار سالمند مفهومی است که باید در تمام ابعاد برنامه‌ریزی شهری مورد توجه قرار گیرد، اما مهم‌تر از همه باید به این نکته توجه داشت که سیاست‌های جمعیتی موفق صرفاً با تشویق، به افزایش کمی جمعیت حاصل نمی‌شود، بلکه نیازمند بهبود شاخص‌های کیفی زندگی، افزایش امید به آینده و ایجاد بستری مناسب اقتصادی و اجتماعی است. در این روز ضمن گرامیداشت اهمیت راهبردی موضوع جمعیت بر عزم خود در شوری اسلامی شهر تهران برای پیگیری سیاست‌های حمایتی از خانواده‌ها و ارتقای کیفیت زندگی شهروندان در تمام گروه‌های سنی تأکید می‌کنم. آینده ایران اسلامی در گرو جمعیتی پویا، سالم و پالنده است و این مهم، مسئولیتی است که همه ما در قبال نسل‌های آینده برعهده داریم.

***رئیس کمیته‌های اجتماعی و ورزش شورای اسلامی شهر تهران**

با مردم شماره تفنّن از تباطی با خوانندگان ۰۲۱۲۲۰۰۲۳۳۳۷

قطار سریع‌السیر تهران -اصفهان چه شد ؟
در یکی دو سال گذشته خبر شروع عملیات دوخطه و برقی کردن قطار سریع‌السیر اصفهان به تهران و به عکس آن خبر خوب و خوشحال‌کننده‌ای بود و مردم امیدوار شدند که این مسیر ۴۸۵ کیلومتری را در کمتر از ۲ ساعت و نیم طی خواهند کرد، حتی محل ایستگاه‌های جدید آن در تهران و اصفهان هم مشخص شد، معلوم نیست که چ‌را دیگر خبری از ادامه این طرح مفید و تکمیل آن نشد. لطفاً مسئولان مربوطه پاسخگو باشند و اطلاع‌رسانی کنند.

محمود بلیغیان از اصفهان

اصلاح عناوین شغلی، کارگران شرکت نیشکر را بلاتکلیف کرد
۴۰۰ نفر از کارگران شرکت نیشسکر هفت تپه‌ایم که در آستانه بازنشستگی با اصلاح عناوین شغلی از سوی تأمین اجتماعی دچار بلاتکلیفی شده‌ایم، ما بازنشستگی در حالی که از اداره کار رأی به بازنشستگی با شرایط سخت و زیان‌آور گرفته‌ایم در تأمین اجتماعی با اصلاح عناوین شغلی دچار مشکل شده‌ایم. جلسات متعددی در این زمینه برگزار شده که بی‌نتیجه بوده است. تأمین اجتماعی با پیش‌کنشیدن فرم اصلاح عناوین شغلی و عنوان طلب خسارت از شرکت توسعه‌نیشکر سعی در احقاق حق خود دارد اما شرکت این جریمه را تقبل نمی‌کند در نتیجه همگی در وضعیت نامشخصی مانده‌ایم و نه تأمین اجتماعی و نه شرکت هیچ‌کدام پاسخ درستی به ما نمی‌دهند. لطفاً صدای ما باشید.

جمعی از کارگران شرکت نیشکر هفت تپه

پیام تلگرام باعردم hamshahri@

بیمارستان طالقانی ولنجک نیازمند توجه بیشتر است

و وضعیت پذیرش، در مانگاه‌ها، بستری، بهداشت و... در بیمارستان طالقانی ولنجک بسیار بد است. در بخش بستری جراحی که مادر بنده بستری بودند، حتی بالشی برای بیمار موجود نبود. بهداشت ضعیف و محیط کثیف بستری بیماران واقعا سؤال‌برانگیز است. همچنین بعضی از ابی‌اخلاقی دانشجوها و رزیدنت‌ها موقع ویزیت واقعا زنده و نبود پارکینگ خودرو، برای همه راجعه‌کنندگان آزاردهنده است. به داد مردمی برسید که پول بیمارستان خصوصی را ندارند.

جلوی بالا رفتن نرخ تعرفه اینترنت گرفته شود
ظاهراً قرار است نرخ تعرفه استفاده از اینترنت چیزی حدود ۷۵در صد افزایش پیدا کند. واقعا این افزایش قیمت عجیب و بی‌ضابطه برای چیست ؟ در حالی که در کیفیت و سرعت اینترنت هیچ تغییری صورت نگرفته است. خود من هر ماه چیزی حدود یک میلیون تومان هزینه اشتراک اینترنت را می‌دهم و با توجه به اینکه دانشجو هستم و در آمد مشخصی هم ندارم پرداخت این رقم واقعا بر ایم سخت است چه پرسد به اینکه بخواهند نرخ آن را این همه افزایش دهند.

سیامک از تهران

ساماندهی ۳۵۴ آسیب‌دیده

سیدمحمد نقیب، مدیرعامل سازمان خدمات و مشارکت‌های اجتماعی شهرداری: در پایان هفتمین روز اجرای طرح ساماندهی آسیب‌های اجتماعی امسال با مشارکت ۶۵ خودروی گشت حامی شهر ۳۵۴ آسیب‌دیده جذب شدند. همچنین ۱۰۳ بی‌خانمان، ۷۰ متخاد متجاهر، ۷ کودک کار و ۳ متکدی ساماندهی شد.

منافع اجتماعی نوسازی، فراتر از سود مادی

علی‌اصغر کمالی‌زاده، سرپرست سازمان نوسازی شهر تهران: نقش مشوق‌ها در فرایند نوسازی بسیار مؤثر است. باید بستر مناسبی برای ارائه مشوق‌های هدفمند به ساکنان فراهم شود تا مشارکت آنان در طرح‌های نوسازی تقویت شود. البته نبود منابع مالی کافی برای نوسازی یکی از چالش‌های جدی این حوزه محسوب می‌شود.

جان پناهی زیر پوست شهر

نشست کارشناسان در حوزه ایمنی و پدافند غیرعامل با نگاهی به تجربیات مختلف بر گزار شد

فرخنده رفائی

روزنامه‌نگار

گزارش

بسیاری از ما سال‌های جنگ و پناه بردن به زیرزمین خانه‌ها در زمان بیماریان را به‌خاطر

داریم. این خاطره جمعی مشترک را شاید بتوان نخستین استفاده غیرمعمول و موفق از فضاهای زیرسطحی در تهران دانست. امروز اما فضاهای زیرسطحی پایتخت به سردابه‌ها و زیرزمین خانه‌ها محدود نیست و زیر پوست تهران شبکه‌ای از تونل‌ها، زیرگذرها و سازه‌ها

وجود دارد که می‌توانند در زمان بحران، مثل همان زیرزمین‌های قدیمی، جان‌پناه مردم باشند؛ به‌شرط اینکه اصول ایمنی در آنها رعایت شده باشد. در همین زمینه جمعی از صاحب‌نظران حوزه ایمنی و پدافند غیرعامل کشور دوره هم جمع شدند تا در نشست‌ی تحت

عنوان «شش‌مین هم‌اندیشی از سلسله دوره‌های آموزشی علمی-کاربردی با موضوع ایمنی و پدافند غیرعامل در آینده نظام مدیریت کلان شهری ایران» برگزار و آخرین دستاوردها در زمینه ایمن تر کردن فضاها ی زیرسطحی شهر را ارائه کنند.

سلسله نشست های علمی و کاربردی تحت عنوان "تهران آینده، بهکشت مهارت و مدیریت 'با هدف ارائه دوره های مهارتی- آموزشی و با تمرکز بر آینده مدیریت شهری است.

محمدعلی نکونئی، رئیس مجتمع پدافند غیرعامل دانشگاه صنعتی مالک اشتر (تاب‌آوری مکان‌های زیرزمینی امن در بحران‌ها)

مجتبی عراقی‌زاده، سرپرست مرکز پژوهشی شهرسازی و معماری دفاعی دانشگاه مالک‌اشتر (بررسی تجارب بین‌المللی در بهره‌گیری چندمنظوره از فضاهای زیرسطحی شهری با رویکرد ارتقای امنیت شهر)

سولماز ارژنگی، پژوهشگر حوزه سوانح و مدیریت ریسک (مدیریت ایمن از دحام در رویدادهای جمعیتی شهری)

چه کسانی در نشست حضور داشتند؟

علی نصیری، رئیس سازمان پیشگیری و مدیریت بحران شهر تهران (به‌سوی شهر ایمن و آماده، چالش‌ها و افق‌های پیش‌رو)

فتح‌الله شمسایی زفرقندی، استاد دانشگاه و مشاور رئیس سازمان پدافند غیرعامل (تجربیات موفق کلانشهرها در حوزه پدافند غیر عامل)

جابر دانش، رئیس مرکز مطالعات و تدوین آیین‌نامه‌های فنی و مهندسی سازمان پدافند غیرعامل (امنیت و فضاهای زیرسطحی)

عکس: همشهری / رضا بوزاله

فضایی برای پاسخگویی به بحران‌ها

جابر دانش، رئیس مرکز مطالعات و تدوین آیین‌نامه‌های فنی و مهندسی سازمان پدافند غیرعامل:

فضاهای زیرسطحی، فضاهای عمومی قابل دسترس توسط تمام شهروندان هستند که بستر فعالیت مردم در روز محسوب می‌شوند. در فضاهای زیرسطحی نیازهایی مثل تأمین آب، برق و مشکلاتی مثل حوادث طبیعی و غیرطبیعی وجود دارد که در ایمنی این فضاها تأثیرگذار است. در طراحی جامع شهری ما به‌دنبال ایجاد فضایی قابل دفاع هستیم که در برابر تمام بحران‌ها پاسخگو باشد و حدی از ایمنی و امنیت را برای شهروندان فراهم کند. فضاهای زیرسطحی باید بتوانند در زمان بحران اول نقش و کار کرد اصلی خود را حفظ کنند، دوم کار کردهای دوگانه و چندگانه داشته باشند و سوم اینکه در کنار دیگر سامانه‌ها نقش مکمل ایفا کنند؛ به‌عنوان مثال به مراکز امداد و نجات یا مراکز بیمارستانی متصل شوند.

خسارت بندر شهیدر جایی به‌دلیل نقص در پدافند بود

فتح‌الله شمسایی زفرقندی، استاد دانشگاه و مشاور رئیس‌سازمان پدافند غیرعامل: در دنیا حدود ۱۰ کشور هستند که وزارت پدافند غیرعامل دارند؛ کشورهایی مثل روسیه، بلاروس، اوکراین و کانادا؛از جمله کشورهایی هستند که وزارت پدافند غیرعامل و حوادث غیرمتفرقه دارند. در ژاپن و شهر توکیو اقداماتی انجام شده که شاهکارهای مهندسی دنیا از نظر پدافند هستند. مدیران کشور ما باید در در احساس کنند، اگر مدیران ارشد کشور ضرورت موضوع پدافند غیرعامل را درک نکنند و آنچنان که باید و شاید در کشور اعمال نشود، ما با تهدیدات زیادی مواجه می‌شویم که بعضی از آنها قابل جبران نیست. در حادثه بندر شهیدر جایی اعلام شد که صدها میلیارد تومان خسارت مادی ایجاد شده بالغ بر ۷۰ نفر جانشان را از دست داده‌اند که دلیل آن رعایت نکردن اصول پدافند بود. امروز پدافند یک علم و دانش است و در دنیا تدریس می‌شود و ما هم باید در این زمینه به‌روز باشیم.

اجرای الزامات پدافندی در تونل‌ها و

زیرگذرهای تهران
علی نصیری، رئیس سازمان پیشگیری و مدیریت بحران شهر تهران:

مادر شهر تهران با مخاطرات زیادی مواجه هستیم. بر همین اساس برای تمام پروژه‌های مهم و بزرگ تهران با بررسی اداره کل برنامه‌بودجه و سازمان پیشگیری و مدیریت بحران تهران پیوست ایمنی و پدافند لحاظ می‌شود و در غیراین صورت پروژه اجرایی نخواهد شد. مطالعات پدافندی تهران شامل حذف گاز از شهر تهران، تهیه سنانسمه پدافندی ساختمان‌های مهم و الزامات پدافندی در تونل‌ها و زیرگذرها در حال انجام است. امسال بحث پناهگاه‌ها مورد توجه است؛ اینکه در صورت لزوم آیا می‌توان فضاهای مترو را به‌عنوان پناهگاه استفاده کرد یا خیر. کار اتصال ایپارستان حضرت امام خمینی و میلاد به مترو با جدیت دنبال می‌شود و دارای بودجه و ردیف است. همچنین در خطوط تا ۱۸متر و که جدیدالاحداث هستند در همان ابتدای امر، مطالعات پدافندی از جمله اتصال به بیمارستان‌ها در طرح دیده شده است. ایمنی بیش از ۶۵۰۰ ساختمان تهران تعیین تکلیف شده، ۶۶اولویت‌دار تهران مقاوم‌سازی شده و بودجه مدیریت بحران از ۱۵ به ۱۴ همت رسیده است.

۶۵۰۰ ساختمان تهران

از لحاظ ایمنی تعیین تکلیف شده است.

۶۶

اولویت‌دار تهران مقاوم‌سازی شده است.

ظرفیت فضاهای زیرسطحی

در پدافند غیرعامل
مجتبی عراقی‌زاده، سرپرست مرکز پژوهشی شهرسازی و معماری دفاعی دانشگاه مالک اشتر: مجموعه اقدامات غیرمسלحانه‌ای که منجر به افزایش بازدارندگی، کاهش آسیب‌پذیری، تعداوم فعالیت‌های ضروری، ارتقای پایداری ملی و تسهیل مدیریت بحران در برابر تهدیدات و اقدامات نظامی دشمن شود، پدافند غیرعامل تعریف می‌شود. تقریباً همه این اهداف با استفاده از فضاهای زیرسطحی شهری با فضاهای چندمنظوره شهری قابل تحقق است. قدیمی‌ترین متروی جهان در شهر لندن است که از زمان افتتاح‌ش تا شروع دوران جنگ جهانی اول کاربری حمل‌ونقل داشته و وقتی که جنگ جهانی شروع شد مردم برای در پناه ماندن به ایستگاه‌های مترو رفته‌اند و برای نخستین‌بار مفهوم متروپناهگاه شکل گرفته است. پارکینگ‌های زیرزمینی و تونل‌های شهری هم می‌توانند در زمان حوادث و بحران به ظرفیتی برای پناهگیری تبدیل شوند.

ضرر به‌گیر بحران‌های شهری

محمدعلی نکونئی، رئیس مجتمع پدافند غیرعامل دانشگاه صنعتی مالک‌اشتر: فضاهای زیرسطحی باید مکانی امن را در تهدیدهای روزمینی فراهم کنند و نقش ضرر به‌گیر را در بحران‌ها داشته باشند. همچنین باید از ظرفیت تطبیق با شرایط مختلف و همچنین ظرفیت بازیابی و بازتوانی بر خوردار باشند. نمونه موفق این موضوع اسمارت تونل مالزی است. در این تونل در بخش زیرین همیشه آب جریان دارد، طبقه دوم به رفت و طبقه سوم به برگشت خودروها اختصاص دارد، ولی لوله‌های که سیلاب جاری می‌شود، همه چیز متوقف می‌شود و این تونل به‌طور کامل در اختیار انتقال آب شهری قرار می‌گیرد. نگرش ما در ادبیات تاب‌آوری فضای شهری زیرزمینی این است که علاوه بر بهره‌وری‌هایی که در حالت نرمال دارند در زمان بحران بتوانند بهره‌وری‌های خاص مثل اسکان یا دسترسی نیز داشته باشند.

برای ازدحام جمعیت در تهران باید

چاره‌اندیشی شود

سولماز ارژنگی، پژوهشگر حوزه سوانح و مدیریت ریسک: جمعیت، مفهومی است که از همان ابتدا باید حساب آن را از ازدحام جدا کنیم؛ مفهوم جمعیت تعداد بسیار زیادی از افراد را شامل می‌شود که با یک هدف مشخص در مکانی حضور دارند و منفعت مشترکی را دنبال می‌کنند. این در حالت عادی مشکلی ندارد تا زمانی که به ازدحام تبدیل شود. آن چیزی که می‌تواند جمعیت را از حالت عادی به حالت بحرانی تبدیل کند، بحث تراکم و ازدحام است. تا تراکم ۳ نفر بر مترمربع همه چیز نرمال است، اما از این میزان به بعد ریسک افزایش پیدا می‌کند و از ۵/۵ نفر بر مترمربع به‌هم‌فشرده‌گی و حالت ازدحام رخ می‌دهد. در این حالت بند تاب‌آوری پاره می‌شود و افراد بسیاری ممکن است بر اثر ازدحام بالا‌فوت کنند که در فاجعه مناین اتفاق افتاد. ما هر روز در شهری مثل تهران با بحث خطر و ریسک ازدحام جمعیت مواجه هستیم که حتماً باید برای آن چاره‌اندیشی شود.

جهان محمد سرائی؛ روزنامه‌نگار

کمبود سرویس بهداشتی

در کلانشهرها

تلاش شهرداری‌های شهرهای بزرگ جهان برای تأمین یک نیاز عمومی

ظاهراً مشکل کمبود سرویس‌های بهداشتی در بسیاری از کلانشهرهای جهان وجود دارد و شهرهای پرجمعیت به‌نحوی در تلاشند آن را رفع کنند. شهرداری‌ها به‌صورت مستقیم یا از طریق سازمان‌های زیرمجموعه خود سرویس‌های بهداشتی را می‌سازند اما فضای شهری در همه معابر مناسب ایجاد و نگهداری از این امکانات شهری نیست. حفظ بهداشت در مکانی که روزانه مورد مراجعه تعداد زیادی از ساکنان شهر قرار می‌گیرد نیز مشکل دیگری است. در اینجا موضوع سرویس بهداشتی عمومی در کلانشهر را می‌بینید.

تعطیلی بیشتر از ساخت

از سال ۲۰۱۳ در پایتخت انگلیس، در مقابل هر واحد سرویس‌های بهداشتی عمومی که افتتاح شده باشد، سه واحد بسته شده است. آمار اصلی نشان می‌دهد که در یک منطقه مشخص، حدود ۹۰ واحد تعطیل و ۳۰ واحد ساخته شده است. در مدت ۱۰ سال سرانه سرویس‌های بهداشتی در این شهر کاهش پیدا کرده و اکنون به ۵۰هزار واحد در شهر رسیده است. ساخت و اداره سرویس‌های بهداشتی بین شهرداری و ۳۲ شورای محله تقسیم شده است و بسیاری از شوراهای محله در سال‌های اخیر کاری در این زمینه انجام نداده‌اند.

انجمن‌هایی که در زمینه بهداشت و سلامت فعالیت دارند، تعداد و کیفیت سرویس‌های بهداشتی را در سطح شهر کنترل می‌کنند. سالمندان و کسانی که بیماری روده یا مثانه دارند باید در هنگام سفر در شهر همیشه مسیرهایی را انتخاب کنند که نزدیک سرویس‌های بهداشتی عمومی باشد و نزدیک یک پنجم این بیماران اگر مسیر مناسب را پیدا نکنند اصلاً از خانه خارج نمی‌شوند.

فاصله ۲۰ دقیقه‌ای

در لندن محدوده زمانی ۲۰ دقیقه‌ای برای رسیدن به سرویس بهداشتی در نظر گرفته می‌شود و واحدهای آن نباید بیشتر از ۲۰ دقیقه با هم فاصله داشته باشند. عموم شهروندان می‌توانند کمبود این سرانه بهداشتی را گزارش کنند و نتیجه به‌صورت درخواست‌هایی به شوراهای محلی یا شهرداری فرستاده می‌شود. یک پیشنهاد این است که با بودجه متمرکز شهرداری پروژه بزرگی برای ساخت سرویس‌های بهداشت در تمام شهر ساخته شود. در بعضی از ایستگاه‌های متروی قدیمی سرویس بهداشتی ساخته شده است و این واحدها را همچنان فعال نگه داشته است. به همین دلیل وقتی مشکل کمبود سرویس بهداشتی مطرح می‌شود از شبکه حمل‌ونقل عمومی و حتی ایستگاه‌های قطار و اتوبوس هم انتظار می‌رود که فضایی را برای این کار اختصاص دهد.

پیاده‌روی بر اساس نقشه‌ها

در چند سال گذشته در شهر برلین ۱۶ سرویس بهداشتی عمومی ساخته شده است و تعداد کلی آنها در شهر به ۴۷۵ واحد رسیده است اما ساکنان و گردشگران این شهر همچنان برای پیدا کردن سرویس بهداشتی عمومی با مشکل روبه‌رو می‌شوند. برخی اپلیکیشن‌های نقشه شهر که روی تلفن‌های همراه فعال می‌شوند، محل سرویس‌های بهداشتی برلین را هم مشخص می‌کنند و حتی می‌شود مسیر پیاده‌روی را بر اساس این نقاط تنظیم کرد.

اولین سرویس‌های بهداشتی برلین در سال ۱۸۷۶ در خیابان‌ها ساخته شدند که هنوز هم ممکن است در برخی نقاط دیده شوند. در این مدت مشکل کمبود سرویس‌های بهداشتی عمومی با روش‌های مختلف رفع شده است. شهرداری تلاش می‌کند سرویس‌های بهداشتی را به شکلی در آورد که به اندازه کافی برای زنان و مردان موجود باشد و میزان مصرف آب را هم افزایش ندهد. از سال ۱۹۹۳ نگهداری و پاکیزگی این مکان‌ها به شرکت‌های خصوصی سپرده شده است اما حالا گروه‌های بازرسی برای کنترل شرایط بهداشتی این سرویس‌ها فرستاده می‌شوند.

در رستوران‌ها

مدتی پیش طرحی در آلمان اجرا شد که در آن بعضی از رستوران‌داران سرویس‌های بهداشتی داخل ساختمان را در اختیار عابران و نه فقط مشتریان خود قرار می‌دادند اما از این رستوران‌ها حمایت مالی می‌شد یا اینکه می‌توانستند برای استفاده از آنها پول دریافت کنند. این سرویس‌های بهداشتی در نقشه‌های شهر به‌صورت جداگانه و در خیابان‌ها هم با علامت ویژه‌ای مشخص می‌شد. بعضی از مالکان رستوران‌ها با این طرح موافق بودند زیرا احتمال داشت باعث افزایش مشتریان آنها هم بشود اما تعداد آنها آنقدر زیاد نشد که مشکل حل شود.